СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК
SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 120. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 25-го травня 1938.
No. 120. Jersey City, N. J., Wednesday, May 25, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.
THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

МЕКСИКАНСЬКИЙ УРЯД У БОРОТЬБІ З ПОВСТАНЦЯМИ

МЕКСИКО СИТІ. — Президент Карденас завізвав усіх мексиканських губернаторів, щоби приклали всіх старань у напрямі знищення розпочатого повстання. Те повстання поширюється і є правдоподібність, що воно може приняти такі розміри громадянської війни, які приняло повстання в Еспанії. Біля міліона робітників звернулися до уряду з проханням, щоб їм видав зброю для боротьби з „фашистівським повстанням ген. Седіля". Обчисляють, що ген. Седільо тепер має біля 14,000 повстанців, але число з кожним днем зростає. До своєї розпорядимости він має також бойові літаки.

ЗАКОНОПРОЄКТ ГОДИН ПРАЦІ І ЗАПЛАТИ ПІД НАРАДАМИ.

ВАШИНГТОН. — Законопроект про найвищі години праці і найнижчу заплату знов дістався на наради конґресу. В останнім моменті число всіх конґресменів, що заявилися за те, щоб цей законопроєкт взяти під наради, виносило 322 проти 73. Та це ще не значить, що всі ті голоси, що підписали заяву, в засаді годяться з тим законопроєктом. Навпаки, серед них є багато таких, які є проти нього, а підписали заяву в тій надії, що той законопроєкт, дістaвшись на наради, скоро провалиться. Деякі републиканці також думають, що тим законопроєктом уряд наробить собі клопоту і викличе серед населення неґодування.

СЕНАТ ЗА ОБМЕЖЕННЯ У ВИТРАТІ ГРОШЕЙ.

ВАШИНГТОН. — Під нарадами сенату є тепер законопроєкт, який уже перейшов у палаті представників, а який уповноважнює уряд до витрати нових $3,000,000,000 на державні будови. Багато сенаторів є за те, щоб ухвалити ці гроші, але заразом визначити урядові цілі, на які він має ті гроші витрачати. Передівсім хочуть заборонити урядові будувати такі державні підприємства, які нищать підприємства приватні, бо через те не поборюється безробіття, тільки його збільшується.

МАРІНЕЛІЯ УВІЛЬНИЛИ ВІД ВИНИ.

НЮ ЙОРК.—Повітового начальника Марінелія, якому в часі останніх стейтових і федеральних виборів нюйорський прокуратор Дюї закидав зносини з ріжними злочинцями і ракетірами, увільнено в бруклинськім суді. Після пятьгодинного дебатування лава присяглих признала, що не має достаточних причин, щоб осудити Марінелія.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ МЕТОДИ В АМЕРИЦІ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Пані Пальмер, яка є головою місцевої цензурової комісії, що переглядає фільми, від кількох тижнів зазнає бандитських нападів з боку большевицьких типів за те, що вона голосувала проти одної советської фільми, під заголовком „Балтійський депутат". Цю фільму заборонено виставляти в Пенсилвенії, бо узнано її аґітаційною й підбурюючою. Від того часу підозрілі типи накидаються на паню Пальмер і раз хотіли облити її сірчаним квасом, а інший раз ґрозили побиттям. Тепер її стереже поліція на кожному кроці.

ДЖОВНС ПЕРЕДБАЧАЄ БИЗНЕСОВУ ПОПРАВУ.

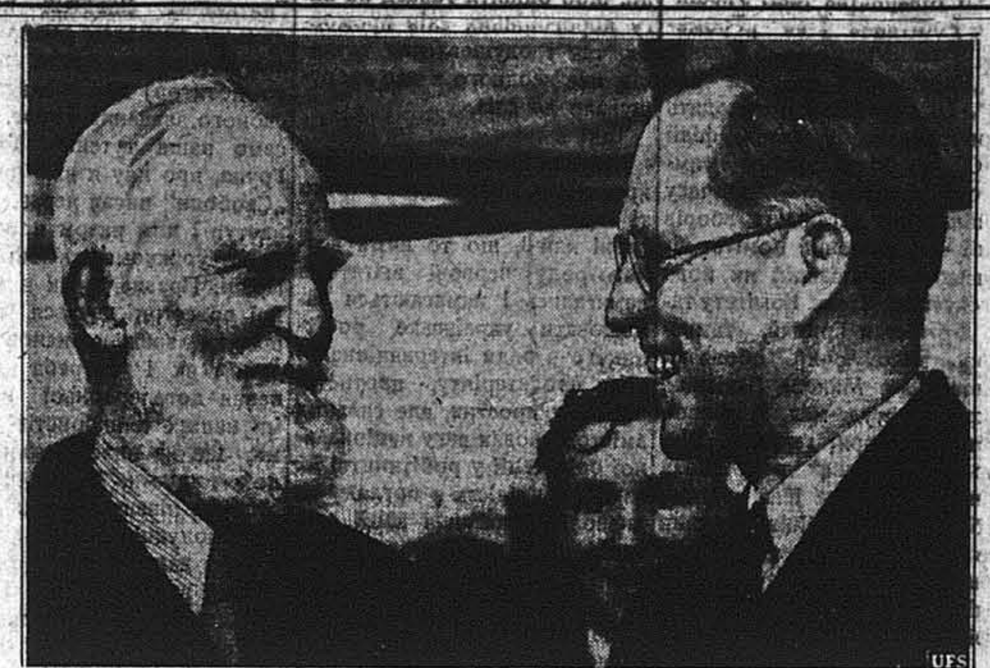
ВАШИНГТОН. — Голова „Реконстрокшен Фіnанс Корпорейшен", Джовнс, який уже кілька разів передтим заповідав бизнесову поправу, тепер знов сказав, що в літі, а найдалі під осінь, треба сподіватися значної бизнесової поправи. Свої передбачення він опирав на тім, що вже тепер багато бизнесменів зголосилися по позички, що є ознакою, що вони задумують оживляти свої бизнеси. Також до до оживлення причиниться „помп-праймінґ", говорив Джовнс.

УЧИТЕЛЬ ДЕМОРАЛІЗУВАВ ДІВЧАТА.

НЮ ЙОРК. — Перед спеціяльною вчительською комісією учитель з Рузвелт Гай Скул, Джеймс Гвайт, признався, що він нераз брав на своє авто своїх учинець і вивозив їх на прохід. Зате згадані учениці зізнавали, що він також брав їх до шинків і трактував горівкою. Нераз до того він притягав іще інших молодих хлопців і так з цілим товариством вели собі веселе життя.

ЩО ТРИМАЄ ЛЮДЕЙ ВІД РОЗВОДІВ.

ГВАЙТ ПЛЕЙНЗ (Ню Йорк). — На засіданні вчителів спорту висказувано гадку, що найновіший спорт, бедмінтон, який тепер дуже поширений і далі поширюється, врятував багато молодих подруж від розводів. Той спорт впливає оздоровлююче на відносини між чоловіком і жінкою і рятує їх від „плекання еротичних і звироднілих особистостей".

ДВА ІРЛЯНДЦІ, АЛЕ ВІДМІННІ РОЛІ.

Бородатий чоловік це Джордж Бернард Шо, відомий анґлійський автор; його співбесідник Джозеф Патрик Кенеді, американський амбасадор в Анґлії. Оба вони з походження ірляндці. Вони стрінулися в одному лондонському театрі.

ДВІ МІЛІОНЕРКИ ПОМЕРЛИ З ГОЛОДУ.

В Баліяц у Банаті померли дві сестри Мурані, 80-літні старушки. Лікар ствердив, що обі старушки померли з голоду і виснаження, бо від багатьох років жили у страшній нужді. Якеж було здивування представників влади, коли в помешканні покійних знайшли золоті монети і біжутерію вартости пів міліона леїв. Крім того стверджено, що померлі мали дім і велике конто в банках. Маєток обох старушок перевищає міліон леїв.

АПЕТИТ ПАВУКА.

Славний природник Джан Льобок, яки переводив досліди над життям ріжних комах, цікавився теж і скількістю харчів, що їх споживає павук. Він устійнив, що ця комаха, беручи під увагу її величину, їсть найбільше з усіх комах і звірят. Льобок зважив відповідну скількість павуків перед і після їдження та обчислив, що якби так людина їла так інтенсивно як павук, то мусілаб хіба за 24 години зїсти цілих 2 воли, 13 баранів, 10 поросят і 4 бочки риб.

Значить, що ми робимо вовкові велику кривду, коли кажемо „вовчий апетит", бо ми повинні говорити радше „апетит павука".

ЗАБУВ, ЩО ВІН НІМИЙ.

Генрі Карієр, літ 26, з Реджайни, робив добрі гроші, удаючи глухонімого продавця, аж доки не забувсь і не сказав „дякую вам". Тепер він відсиджує тримісячну кару у вязниці. Його гарне поведення зрадило його. Поліція арештувала його на донос одного мешканця з дистрикту Лейквю, що купив одну малу річ від обвинуваченого, котрий удавав глухонімого. Карієр забувся на хвильку і сказав „дякую". Покупець дав знати поліції.

З ПРАВОСЛАВЯ НА РИМОКАТОЛИЦИЗМ.

В Жарнівці, повіт Рівне, православні перейшли, — як повідомляє „ДКЦ", ч. 104 — „на лоно мацежистего косцьола".

ОБЛАВИ ЗА ВОРОЖБИТАМИ.

В Ленінґраді міліція дістала приказ виловити всіх ворожбитів, бо вони мають більшу популярність ніж комуністи, політичні аґітатори. За ворожбитами набільше допитуються селяни, які прибувають з тією метою до Ленінґраду навіть з дальших околиць.

НОВИЙ (КОТРИЙ З ЧЕРГИ?) РОСІЙСЬКО - УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК.

Інститут української мови при Українській Академії Наук розпочав творити великий російсько-український словник живої мови. В 1930-му році визнали його за „контрреволюційний", знищили томи, які видрукували, зліквідували навіть самий інститут, замінивши його на інститут мовознавства. Цей інститут мовознавства почав творити новий російсько - український словник під головною редакцією Скрипника. В 1933-му році визнали цей словник за „контрреволюційний" і знищили його. Інститут мовознавства почав творити новий російсько - український словник під головною редакцією Хвилі. В 1937-му році визнали цей словник за „контрреволюційний", і знову знищили.

В 1938-му році інститут мовознавства почав творити новий російсько - український словник за допомогою спеціяльної комісії, яку вибрав ЦК Комуністичної Партії (большевиків) України. У цьому словнику мають дати переклад коло 70 тисяч російських слів, характеристичних російських речень та мовних зворотів.

Виринає самозрозуміле питання, коли цей словник визнають за „контрреволюційний" і знищать?

ШКОЛА, ДЕ ВЧИТЕЛІ ПРОЦЕСУЮТЬСЯ ЗА ПЛАТНІ.

В суді праці у Львові покінчився процес проти власників ґімназії ім. Стшалковскої, що його повів учительський збір за заплату залеглих поборів. Пізваних засудили на заплату коштів процесу.

58 КАНДИДАТІВ НА ОДНУ ПОСАДУ.

В едмонтонських школах опорожнилося становище управчителя фізичного вишколу. На це становище, відповідно до заяви суперінтендента шкіл МкКі, подалось аж 58 кандидатів майже з усіх канадійських провінцій, а також кілька із Злучених Держав. Небаром скличуть мітінґ шкільної ради, щоб застановитись над кваліфікаціями кандидатів, одначе саме іменування управителя наступить не скорше як з початком червня.

ОНІМІЛА, ВІДКУСИВШИ СОБІ ЯЗИК.

У Валенсіен у Франції трапився такий нещасливий випадок. По сходах дому сходила Фільомена Бісон, посовгнулась і так нещасливо впала зо сходів, що відкусила собі зубами більшу частину язика. Важко ранену відвезли до шпиталю, де вона оніміла. Побоюються, що нещаслива жінка не буде вже говорити.

НЕЙМОВІРНА СЛУХОВА ПАМЯТЬ СЛІПОГО ВІД УРОДЖЕННЯ.

Загально відомо, що сліпі мають незвичайно чутливий слух. Недавно трапилась подія, яка доказує, що сліпі мають спеціяльний рід слухової памяти, яка дає їм змогу запамятати голоси осіб, з якими вони колинебудь говорили.

Одного маґістратського урядовця в Ослo вислали, щоб він віднайшов одного з громадян у звязку з податковою справою. Урядовець почав шукати і вкінці знайшов згаданого податника, людину сліпу від уродження. Коли сліпий почув голос урядовця, відразу сказав:

— Ви добродій Янзен... пізнаю вас по голосі.

Урядовець, якому здавалося, що перший раз у житті бачить сліпця, видивився незвичайно зчудований на нього. З дальшої розмови виявилося, що сліпий іще перед 24 роками розмовляв зо згаданим урядовцем, залагоджуючи якусь справу в маґістраті, і тоді теж довідався про його назвище.

Хоч від першої розмови минуло 24 роки, сліпий усеж таки відразу пізнав Янзена по голосі.

ДАЛІ ЗАКРИВАЮТЬ ФІЛІЇ "СОЮЗУ УКРАЇНОК"

ЛЬВІВ. — Українська преса подає кожного дня про нові ревізії філій і кружків Союзу Українок і припинення їх діяльности. І так, 6. травня поліція перевела ревізію в домівці філії СУ в Станиславові. Припинено діяльність філії. Переведено також ревізії в домах українських жінок, що займались активнішою громадянською працею. Дня 7. травня переведено ревізію у голови філії СУ у Старім Самборі, забрано книги товариства й припинено його діяльність. Заразом староство припинило діяльність усіх кружків СУ у цілому повіті. Дня 6. травня одержала філія СУ в Теребовлі письмо староства, в якім повідомлено товариство, що його діяльність припинена „з огляду на політичну діяльність товариства, яка загрожує спокоєві й публичній безпеці та порядкові". В такий самий спосіб припинено діяльність усіх кружків СУ в повіті. Як у філії так і по кружках переведено ревізії та позабирано урядові книги. Подекуди позабирала поліція навіть часописи, журнали і книжки.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ПРОСВІТЯНСЬКІ СВЯТА.

ЛЬВІВ. — Українські ґазети подають польською мовою зарядження ріжних польських старостів, якими вони не дозволяють українським громадам святкувати 70-ліття існування і діяльности товариства „Просвіта". Наприклад, староста д-р Кашубскі повідомив Ювилейний Комітет 70-ліття Т-ва „Просвіта" в Самборі, що не дозволяє на „День Молоді", який мав бути влаштований з нагоди згаданого свята, тому, що таке святкування „виходить поза обсяг статутом дозволеної діяльности" та що в ньому хочуть брати участь інші товариства. Заразом той сам староста заборонив українцям переводити збірку „на народні культурні цілі".

РУМУНСЬКИЙ ПАТРІЯРХ У ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. — Мирон Крістеа, православний румунський патріярх і премієр держави, відвідав президента держави та польського премієра і міністра закордонних справ. У промові на бенкеті підкреслив велику почану до Пілсудского і „до шляхотного польського народу, який від віків є сильним культурним і цивілізаційним чинником". Ота поїздка патріярха має бути виявом закріплення польсько-румунського союзу.

ОЧИЩУВАТИМУТЬ ПОЛЬЩУ ВІД ЖИДІВ.

ВАРШАВА.—Політика урядової польської парпартії зверне тепер особливу увагу ще й на жидів у Польщі. На нарадах „Обозу Зєдноченя Народовеґо" ухвалено позбутися великої частини жидів з Польщі шляхом економічної політики і змушення жидів до виеміґрування з Польщі. Стверджено, що жиди ослаблюють польську еволюцію, що вони опанували пресу, театр, музику і т. п. культурні чинники, які мають вирішний вплив на виховання громадянства. Зате, каже та партія, можна заховати жидів як одиниці. Себто тих жидів, що положили для Польщі надзвичайно великі заслуги і виявили себе поляками.

ЧИСТКА В ПРОФСОЮЗАХ.

МОСКВА. — І робітничі професійні союзи не дописують. І вони переповнені „бухарино-троцькістівськими бандитами". І ось за те, як пише орган Профсоюзів „Труд", потягнено до відповідальности Олександру Артюхину, стару большевичку, що ще в 1913 році була засуджена на заслання за свою працю серед металевих робітників. Заслужилася вона Москві ще й тим, що закріпляла большевицьку владу в Україні в роках 1919—21. Тепер попала в келаску і мабуть піде під суд. Разом з нею підуть і інші високі урядовці Профсоюзів.

ЧИМ ЖУРИЛИСЯ В МОСКВІ.

МОСКВА. — Американський кореспондент, описуючи напруження, яке панувало в Москві в часі виборів у Чехословаччині, пригадує, що Москві було чим журитись, бо на випадок війни за Чехословаччину треба булоб їй помагати Чехословаччині. А й без того частина Чехословаччини, себто Закарпаття, майже врізується як вістря меча — в Україну. А таке положення не ворожить нічого доброго на випадок війни Чехословаччини з Німеччиною.

І ТІ ПРИГАДУВАЛИ УКРАЇНУ.

ПАРИЖ. — Велика Британія пішла тепер рука в руку з Францією. Але чому? На те відповідають, що в часі, коли французькі висланники перебували в Лондоні, вони доказували британському урядові, що на території судетських німців є величезні фабрики муніції „Шкода", що Закарпаття веде до Румунії, яка посідає величезні нафтові терени, а далі й до України, яка має безмежні пшеничні поля. Ось це ті причини, з яких треба рятувати Чехословаччину перед Німеччиною. І саме тому Анґлія так тепер обороняла цілість Чехословаччини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БІЛІОН НА МИР, ЧИ НА ВІЙНУ?

Коли президент Рузвелт поставив свій підпис під ухвалу конґресу, що призначає 1 біліон 156 мілїонів долярів на розбудову американської воєнної фльоти, то він зробив крок, який іще й досі не є зовсім ясний у понятті американського громадянства, що має цей велитенський видаток понести.

Одні кажуть, що Америці справді треба величанської воєнної фльоти, бо нинішній світ повний небезпек для кожної держави. Мовляв, грозять вони навіть Злученим Державам, що відділені на один бік морем, 3,000 миль широким, а на другий бік три рази ширшим, бо в модерних часах найширші моря й найвищі гори не є вже забороло́м, як вони були колись. Вони звертають увагу, що в нинішніх часах економічного націоналізму кожний нарід розвиває і піддержує свої економічні інтереси державною силою й вразі потреби послугується силою, себто армією чи фльотою. У такому світі не може інакше поводитися навіть така миролюбна держава, як Злучені Держави. Як довго в неї слаба армія або слаба фльота, то на її інтереси ніхто не буде звертати уваги. Мовляв, лише здоровий кулак може ці інтереси охороняти. Коли всі держави закинули Вилсонівські ідеали колективного забезпечення й кожна країна пішла сама за своїм себелюбним інтересом, Злучені Держави в такому світі мусять поступати, як поступають інші. Як Злучені Держави не узброяться, то це їх може багато коштувати.

Між людьми, що таке говорять, не всі є переконані войовники, які в обороні інтересу готові піти на війну. Є між ними й переконані прихильники миру. І вони теж кажуть, що Злученим Державам треба великої фльоти, бо, мовляв, неузброєна держава не може навіть як слід диктувати своєї миролюбної політики. Як добре узброєна держава запросить інші держави зменшити свої узброєння, то її слухають багато скорше, ніж таке запрошення видасть слаба держава. Як прийде до мирової конференції, слухають узброєну державу скорше, ніж неузброєну.

Є навіть люди, які припускають, що Злученим Державам не прийдеться зовсім видавати цеї велитенської суми на морські зброєння, бо заки Злучені Держави видадуть цю суму, великі морські держави, як Англія, Японія й Італія, вже на саму загрозу перегонів у морськім зброєнні згодяться на міждержавну конференцію про обмеження зброєнь. Дехто так і називає цю пропоновану фльоту „паперовою", себто підсуває, що вона на водах пливати ніколи не буде. Мовляв, Японія перша, проти котрої цей проєкт вимірений, замісць заганятися в зброєві перегони з Америкою, негайно згодиться на здержання зброєнь. Навіть американський уряд каже, що ухвала це лиш уповажнення видатку, але ще не приказ видавати ці гроші.

ПРАЦЯ УКРАЇНЦІВ У ВІДНІ

Разом з прилученням Австрії до Німеччини довершилася важлива подія в житті українців на нашій території. У Відні повстав Комітет обєднаних українських національних організацій, який почав негайно переговори з **Українським Національним Обєднанням у Німеччині** і підписав з ним договір, на підставі якого обєднані в Комітеті віденські товариства стали філією УНО у Відні. Ці товариства такі: Українське Робітниче Т-во „Громада", Т-во „Український Клюб" та „Український Жіночий Союз". Ці організації входять корпоративно у склад філії УНО у Відні, якого тимчасово управою — до часу найближчих загальних зборів філії — є згаданий Комітет віденських організацій як його **екзекутива**. Члени Комітету такі: д-р Остап Грицай, тимчасово виконуючий обовязки голови; д-р Микола Залізняк, секретар; студ. мед. Я. Явний, заст. секретаря; ґенерал Віктор Курманович, д-р Микола Сушко, робітник Іван Лупій, робітник Іван Яців, радник д-р Омелян Тарновецький і Олена Левицька, вдова по адвокаті та бувшім послі до австрійського парляменту, члени.

Так надіймося, що нове оформлення життя української кольонії у Відні зазначиться в майбутності щонайкращими успіхами.

Вже ось у міжчасі змогли ми влаштувати декілька імпрез, які мабуть назавжди лишаться у спомині тих, що їм довелося бути їх учасниками.

Як одну з перших згадаю тут вечір 17. IV. ц. р., в який наше робітництво, згуртоване в Т-ві „Громада", витало в себе **п. ґен. Віктора Курмановича.**

Хвиля в нас ось дуже поважна. Ситуація, створена прилученням Австрії до Німеччини, домагається сконсолідування всіх активних і творчих сил у нашій кольонії, і таксамо справа її репрезентації назверх, перед німецькою владою, це тепер у нас пекуче питання, якого вагу відчувається при кожній нагоді. Отим то відвідини нашого достойного вождя в „Громаді" стали чимось, що вийшло далеко поза рамці таких відвідин запрошеного гостя в інших товариствах та при інших нагодах. Нашеж робітництво, упродовж довгих років дотеперішнього режиму так дуже наражене на небезпеку денаціоналізації, почуває просто потребу сильного проводу в національнім дусі, а наскільки бачить і витає в себе такого репрезентанта того проводу, як творець незабутньої офензиви під Чортковом, то це вже для нього справжнє свято. Бо треба було тільки чути промову пана ґенерала, з якою він звернувся до присутних, між котрими зрештою не бракувало і гостей з нашої інтеліґенції, щоб оцінити гаразд як вагу дорогоцінних слів промовця, так і одушевлення слухачів, яке неодного з нас зворушувало до сліз.

Так!

Ґенерал Курманович ось, накресливши коротко, але чітко ті ложні і нібито страх соціяльні кличі, що то ними всякого роду червоні агітатори намагались і намагаються заманювати українське робітництво в ряди інтернаціонального пролетаріяту, протиставив їм у простих, але сильних змістом словах **вагу національної орієнтації у робітництві як самозрозумілість з погляду на визвольні змагання нації сьогодні.** А коли промовець при кінці свого пропамятного слова сказав, що коли того буде треба, то й він сам не не вагається віддати і життя своє за волю і державу України, то це була хвиля, що торкнула кожного з нас до глибини душі.

Після того, як промовили ще й інші гості, що зясовували думки, зазначені у промові п. ґенерала, між присутніми витворився такий піднеслий настрій, малося почуття такого щирого зєднання одиниці з громадою, інтеліґента з робітником, а даного моменту з життям усієї нації, що в кожного з нас було враження, начеб це починалася нова епоха в житті української кольонії у Відні.

І я вірю, що це так, і що те обновлене життя в нас поплине тепер щораз рвучкішим руслом.

Бо вже ось і найближча імпреза в нас, а саме **Великодній Вечір**, улаштований в „Громаді" в неділю, 24. IV. ц. р., пройшов теж під знаком того обєднання — хоч іще завжди не всеціло! — та ідейного звязку з теперішнім моментом у житті батьківщини, що його так пропамятно започаткувало свято прийняття ґен. Курмановича в „Громаді". Цим разом говорив як перший промовець тутешній парох, о. кан. д-р Горникевич, що, посвятивши великодню трапезу, звернувся до присутних гостей зо словом про значення рідної церкви і рідного обряду на чужині. Ця промова нашого пароха зробила на присутних помітне враження, а глибока увага, з якою її вислухали всі, свідчила про повну пієтизму пошану, з якою як наша інтеліґенція так і наше робітництво відноситься і в теперішній момент до своєї церкви та до релігії взагалі. Крім того промовляли ще д-р М. Залізняк, сотник Паньків та д-р О. Грицай, яких промови навязували до даного моменту та звертались і до німецьких гостей між публикою.

Отак і той симпатичний Великодний Вечір у нашій „Громаді" лишиться надовго в гарному спомині його учасників.

А 1. травня відбулося в салях тутешнього Українського Клюбу влаштоване заходами екзекутиви **Свято Праці**, яке гідно достроїлося до вроничистих святковань, улаштованих зприводу того дня в цілім Відні. Свято почалось вітанням прольогом п. з. „Українським робітникам", написаним мною. Його виголосив студент мед. В. Мричко. Опісля наступила святочна промова д-ра М. Залізняка, зложена з частин української та німецької (для чужих гостей призначеної). Одна і друга частина цього слова розмальовувала на ширшому історичному тлі змагання українського робітництва й українського народу взагалі; а що д-р Залізняк промовець дуже добрий, то його слова зустрінулись і цим разом з рясним аплявзом публики. Даліж пішли продукції, в першу чергу вокальні, а саме мішаного хору **„Бандура"** під управою А. Гнатишина, що відспівав Стеценка „Ой, на горонці", Леонтовича „Ой, піду я в сад погулять" — це найкраще! — та „Чумарочка" в укладі Котка-Гнатишина. Завдяки неструдженим зусиллям свого талановитого дириґента (він є і композитор) хор вивязався зо свойого завдання добре. І таксамо наша тутешня **Танкова Ґрупа,** про яку я вже читачам „Свободи" писав нераз, а якої виступ і цим разом причинився до уріжноманітнення Свята Праці. Правда, брак відповідної орхестри дається притім відчути завжди наново, таксамо, як і потреба доповнення дотеперішньої програми наших танцюристів новими, ще не виводженими ґрупою танцями. Та проте артистичний рівень відомих нам уже продукцій пориває глядачів усе наново, про що і теперішній виступ ґрупи переконав нас зусією наглядністю. Всі ось виведені танці вийшли з життям і з ґрацією, як сольові партії так і гуртові, особливож Запорожець (з шаблями). Веде ґрупу п. Остапчук.

При кінціж як своєрідна вершина вечора була інсценізація Франкового твору **„Каменярі".**

Тут з особливішим признанням годиться зазначити як узагалі дбайливу і вмілу працю режисера п. А. Кобздая, так і головно його деклямацію „Каменярів". Гідною згадки вважаю теж знамениту сценічну декорацію, виготовлену п. Кантеміром, яка вкупі з повною зрозуміння та драматики грою виконавців сценічного образу причинилася неабияк до повного успіху діла.

А ще одна і дуже вдатна імпреза, влаштована нами в останньому часі у Відні, це — **„Свято Моря",** що відбулося заходом нашої ідейної молоді, згуртованої **в Акад. Т-ві „Січ",** у неділю, 8. V.

Так:

Це була неменш удатна й гарна імпреза, за яку її ініціяторам та виконавцям належиться щира подяка.

Здатна й гарна була вона в першу чергу завдяки співучасті п. ґенерала Курмановича, що зволив прибути на запрошення молоді з тоюж ласкавою готовістю, з якою прибув до нас і на запрошення робітництва, та ще дотого як головний референт свята. Після того ось, як студ. Опарівський заінавґурував вечір гарним продеклямуванням поеми Задовича „Чорне море, українське море", появився на естраді ґен. Курманович і, привитаний сердечним аплявзом зібраних, прочитав свій реферат про значіння моря з погляду державно - творчого. Тут наш шан. референт розгорнув перед слухачами широку картину історичних обставин, на яких тлі розвивалася морська потуга ріжних держав, зокремаж України, в якої минувшині ґен. Курманович намітив найважніші моменти, звязані з нашою темою, сягаючи притім аж до найновіших часів, тобто до історії української фльоти підчас обновлення нашої державности. Отак слухалося цього реферату як викладу справжнього діло знавця, та з тимбільшою приємністю й увагою, що ґен. Курманович зумів дати слухачам основну характеристику наших змагань за владу над морем, ілюструючи її добре підібраними прикладами й подробицями з історії. А згадуючи про нашу останню фльоту, подав багато дечого про її склад, про що неодин з наших слухачів дізнався вперше. Отим то й не диво, що публика слухала референта з великим інтересом і дякувала йому гарячими оплесками, після чого почались дальші точки програми. Тут чоловічий хор відспівав під орудою п. Гнатишина „Марш Норманів" та „Ой, поїхав Ревуха" з темпераментом, гідним змісту цих пісень, а п. Макс Кундеграбер соло „Ой, поля, ви поля" Степового та „Гетьмани" Лисенка. Даліж хор співав іще Кошиця „Ой, на горі пшениченька" та композицію ґен. Курмановича **„Родились ми великої години"**, приняту особливо грімким аплявзом публики.

Після того, як студ. Бачинський віддеклямував знаменито один вірш Максима Хмари, завершила вечір інсценізація поеми **„Гамалія".**

Вона, як і згадана вище інсценізація „Каменярів", діло й заслуга нашого талановитого і дбайливого режисера п. А. Кобздая, котрий з кожного погляду завдав собі багато труду, щоб виведення здраматизованої картини Шевченка відповіло справді рівневі безсмертного прообразу. І треба признати передівсім, що сценічна вистава, ще й завдяки дуже вдатно зробленим декораціям (роботи п. Кантеміра), робила справді сильне враження, як образом байдака, в якому були Гамалія та його славне товариство, так і образом запроторених у тюрму і закутих у кайдани козаків, що ждуть свойого визволення. Повний драматизму був момент, коли Гамалія з козаками вдираються в розбиту тюрму, і кайдани з запроторених падуть. Тут наші хлопці зуміли розвинути стільки драматизму акції, що не посоромилисяб його і справжні актори. І таксамо вдатно була виведена і вокальна частина образу.

Свято покінчилось відспіванням національного гимну.

Д-р Остап Грицай.

„НОРМАЛІЗАЦІЯ" ЗПЕРЕД 90 ЛІТ... НА ПОКАЗ

У травні 1848. був у Празі перший словянський зїзд. Руська Народна Рада вислала туди також кількох своїх делеґатів, щоб перед ширшим словянським світом заступали українську справу. Поляки поводилися в Празі з українцями дуже солодко, основали спільно з ними „польськорусьску секцію" та заключили навіть на письмі угоду. Подаємо тут головні її точки:

„Відповідно до населення польського або руського в кожній окрузі має бути польська або руська мова урядовою. Всі громадські та міські уряди мають уживати тієї мови, якою говорить більшість населення. Кожному мешканцеві краю вільно у взаєминах із владою вживати польської або руської мови і влада має йому відповідати тою самою мовою. Кожний громадянин краю без ріжниці національности має право бути урядником; при невиборних урядах повинні бути національности відповідно заступлені. В околицях, де населення мішане, урядник мусить знати обі мови. В громадських школах мають учити мовою тієї національности, яка має більшість, одначе меншість має право держати школу для своєї національности. В цілім краю в третій нормальній клясі має бути в руських школах викладана польська мова, а в польських руська. Ґімназії будуть окремі для поляків, окремі для русинів і будуть основуватися в міру того, як буде горнутися до науки молодь одної або другої національности. В кожній ґімназії будуть викладати літературу обох мов. В університетах буде вільно викладати обома мовами. Признання потреби та час поділу Галичини на дві окремі адміністраційні округи оставляється законодатному соймові".

Таке то й чимало дечого ін. обіцювали поляки українцям у Празі, щоби показати іншим словянам, які то вони щедрі та справедливі. **А тимчасом у краю все аж кипіло проти українців.** Польські ґазети кидали на них найдикіші брехні, підбурювали і без того розгорячковане населення до ненависти проти них, називали їх не інакше, як „свентоюрцами" (від львівської церкви св. Юра, при якій жив митрополит і інші провідники українського народу, єпископ Яхимович, Куземський, Малиновський, Петрушевич) або навіть „пеклоюрцами", відмовляли українському народові права до незалежного розвитку, а українську мову називали нарічям польської.

У комісії, вибраній державним соймом (парляментом) у Відні для опрацювання конституції, йшла довга і завзята боротьба у справі поділу Галичини і прав українського народу. Проти українського народу виступив Землковскі. Він говорив:

„Я належу до польської народности, та коли винайдено і руську народність, то мушу сказати, що я також русин і то найчистішої крови (?), якого може другого не знайдете в Галичині. До березня 1948. р. був русином, хто був грецької, а поляком, хто польської релігії. В одній родині був один русин, другий поляк. Хто викликав це роздвоєння, не треба згадувати, та це роздвоєння релігійне, а не національне".

На це відповів єпископ Яхимович, що українці мають свою власну історію, окрему мову, окреме письмо..„Ґеоґрафічне положення та національні ріжниці між поляками і русинами промовляють за поділ Галичини. Охорона руської мови в школах і урядах домагається поділу".

Конституція, що її уложила згадана комісія, не ввійшла в життя. Уряд оголосив свою власну конституцію, т. зв. „октройовану", себто накинену. Цій „октройованій" конституції спротивилися чехи й австрійський уряд узявся кермувати від 1850. р. без конституції. Щойно в 1860. р. австро-угорська монархія одержала була конституцію.

Та не лише тому 90 літ поляки „давали" (себто обіцювали) українцям нормалізацію. Таке тяглося, відколи частина України (Галичина) дісталася за короля Казимира Великого під польську владу. І Богдан Хмельницький старався навязати нормальні взаємини з Польщею і ніяк не міг, тому сказав полякам: „Ви беріть собі свою Польщу, а Україну нам лишіть!"

ЗНАВЕЦЬ МІНІСТРОМ.
Макс Лео Жерард, грошевий знавець, що став недавно міністром фінансів у Бельгії.

ТАНЕЦЬ ДЕРВІШІВ ПРИ ЖЕРТВЕННИХ ВОГНЯХ

(8)

Тепер десятник уже довго не надумувався. Коли йшло про життя, всяка оборона була дозволена.

Побіч у коморі було кілька посудин, із бензолем. На його приказ мерщій викотили їх перед твердиню. Твердиня була на боці, а село тубільців було вдолі на невеличкому узбіччі. Від твердині до села був проведений могутній деревляний жолоб, яким у посуху допроваджували з великих запасових цистерн воду до хатин тубільців. Цей жолоб мав тепер урятувати залогу твердині.

Вогонь проти вогню.

Десятник приказав своїм людям, щоб отворили бочки і випустили рідину в жолоб. Під охороною скорострілів вилили якнайскорше десять бочок, що жолобом скоро потекли до хат.

Юрба на хвилину здивовано зупинилася та слідкувала, що роблять білі. Одначе зараз знову заворушилася наче величезна лявіна. Бубни задудніли ще голосніше, повітря хвилювало від реву тисяч тубільців. Десятки вогняних горшків падали вже побіч твердині. Довкола вже і пів стінами горіли синяві вогники.

Нараз один вогненний горнець упав побіг самого жолоба і розбився із лоскотом. В тійже хвилині знявся ясний вогонь і побіг скоро здовж жолоба з горбка вниз. В долі між хатинами вже передше утворилося було озерце бензини, що розливалося численними струями поміж хатами. Ось його полумя бухнуло високо, місцями до кільканацятьох стіп.

Рев бішеної юрби нараз затих. Втихли і плачучі флети і бубни. Юрба захиталася і розбіглася. Втікали наче осатанілі до хатин, почувся плач і зойк. Село горіло вже з кількох кінців...

Хатини, побудовані з легких бамбусових прутів, покриті пальмовим листям або сухою травою, горіли скоро, кожна до кількох хвилин западалася із тріскотом. Над селом знімався чорний дим.

Дервіші втратили відразу всяку силу над своїм народом. Всі люди протверезіли завдяки страхові за свій нужденний дорібок і забули про все: про жадібну пімсту, кров і навіть про велике значіння „святих днів". Фанатизм пропав нараз, з плачем і наріканням розбіглися, щоби бодай що-то рятувати з хатин.

Старий десятник міг уже спокійно відітхнути. Покищо найбільша небезпека минулася.

На другий день уся оселя виглядала знову як звичайно. Крім численних згарищ не пригадувало вже ніщо страшної ночі. Кинджали та воєнні бубни вже давно поховали дбайливо, ніде не було чути співу про страшну пімсту, ніде не видно було ні одного дервіша.

„Жертвенні дні" минулися. Темношкірі сини Сунду знову спокірніли та низько кланялися своїм білим панам...

(Кінець).

Заздрість.

Жінка: „Петре, що значить той чорний волос на твоїм фраку?

Муж: „Він значить, моя кохана, те, що ти не чистила ще мого фрака від тієї пори, як ще не була білявкою.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ДЕ НАПАСНИКИ, А ДЕ ЖЕРТВА?

Один з правильних дописувачів „Свободи" присилає вітинок одної американської ґазети з Йонґставну, в стейті Огайо, з донесенням про смерть двох бандитів у бійці з поліцією.

З новинки виходить, що ці два бандити були членами шайки з 5 людей, що змовилися напасти на якийсь клюб в Іст Палестайн. Поліція дізналася про намірений напад і зробила засідку. Підчас стрілянини згинули два бандити на місці, а три втекли.

Подано теж у новинці як чутку, що поліцію повідомив про намірений напад один з бандитів, котрий власне згинув.

Донесення, як бачимо, може піднести цілу низку цікавих питань: чому згинув один з шайки, що повідомив поліцію? З чиєї руки він згинув? Чи був він справді бандитом? І таке інше.

Та ці питання не цікавлять нашого дописувача: він цікавиться лиш одним фактом, а саме тим, що цей власне бандит, — Лопушанський на імя, — котрий, кажуть, повідомив поліцію, а потім згинув у бійці бандитів з поліцією, був українець.

ЧИ СПРАВДІ НЕЧЕСТЬ?

Дописувач пише:

„Лопушанський уже кількакротно відсидів у тюрмі за напади; останній раз відсидів 4 роки. Вийшовши з тюрми, оженився, має дитину і тепер погиб оцею смертю. Він знаний тут зо своїх поганих діл, що наносили неславу українцям".

Чи слушно говорити, що вчинки Лопушанського приносили неславу українцям? Що вони не приносять їм слави, це певна річ, але чи буде розумна людина винувати всіх українців за них?

Певно, що знайдеться багато американців, що скажуть, що вчинки Лопушанського приносять нечесть усім українцям, але чи розумно винувати всіх американців за вчинки Дилинґера? Знайдуться, певно, й жиди, що скажуть, що за українського бандита відповідають усі українці, але чи скажуть жиди, що всі жиди відповідають за вчинки Діямандів?

Якби злочинні вчинки проступника знаходили симпатії серед усіх його земляків, то тоді мабуть булоб оправдане винувати всіх земляків. Але чи можна за вчинок одної людини винувати цілий народ, котрий до вчинків ніякої симпатії не проявляє?

ХОЧБИ И НЕ ГОНОРОВО, АЛЕ НЕ ЗДОРОВО.

Усеж таки, навіть як у злочинстві одиниць не можна зараз добачувати нечести для всього народу, розумний народ не буде лишати фактів злочинства без відповідної застанови.

Адже всякий злочин потягає за собою поважні страти. Така подія з Лопушанським, наприклад, відкриває поважні втрати не лише для самого Лопушанського і його родини, але й для громадянства: коли людина роками займається злочинствами, то вона приносить шкоду й усьому громадянству: адже громадянство мусить удержувати через таких злочинців поліцію, арешти, сторожів, тощо. Про те, що цей чоловік міг би за той час займатися якоюсь корисною працею, вже й не казати.

Зо злочинством мається справа так, як зо здоровлям: брак здоровля, недуга, це може й не нечесть, але занедбувати його розумна людина не буде.

ЩО БУЛО КОЛИСЬ, ТО НЕ ТЕПЕР.

Випадки злочинства людей українського роду нас сильно вражають, бо ці випадки в нас іще новина.

Адже ще не так давно це було, як один американський суддя, розглядаючи справу нападу й побою, спитався обвинуваченого: „Ви якої нації?", а почувши, що він українець, дивувався: „То є такий народ? Не чував. Певно не багато вас у світі?"

„О, ні" — каже обвинувачений. „Нас є в Европі понад 30 міліонів".

„То певно в цьому місті нема багато?" — допитується далі суддя.

„Ні, пане судде. І в цьому місті нас є багато. Буде принаймні пять тисяч".

„Так?" — дивується суддя. — „Як так, то я тебе звільняю. Чоловік такого народу, котрий має 5,000 осіб у місті, а з котрого я не бачив ще ніколи нікого в суді, мусів мати добру причину до бійки".

Таке було колись. Нині вже інакше. Коли в Йонґставні поліція вбила при грабіжі українця, інший українець стає в суді в Ню Йорку за грабіж з убивством. Знають і священики й похоронники, що їм уже й приходилося відбирати трупи українців зо „смертного дому".

Як довго в Америці українці це були самі іміґранти, виходці зо старого краю, українці, були в статистиці злочинности в Америці на одному з найнижчих щаблів, тоді як поляки, італійці й ірляндці займали „верхні" щаблі.

Та ці обставини останніми часами зміняються. Ми чуємо нині про злочинства серед українців багато частіше, через що дехто чується заалярмованим і боїться, що справа буде ще гірша. На це саме вказувала теж історія кримінальности серед інших іміґрантських ґруп: і серед поляків, і серед італійців були колись часи, що ці народи, що дають так багато злочинців, колись їх майже не знали. Значить, кримінальність наросла в Америці.

КРИМІНАЛЬНІСТЬ І МОЛОДЬ.

Чому приписати зріст кримінальности?

Розгляд кримінальности серед ріжних іміґрантських ґруп доказує, що в кожній з тих ґруп кримінальність зросла з хвилею, як у тій ґрупі підросла тут роджена молодь. Бачимо це саме й в українців. І в нас теж головну масу злочинців достарчає тут роджена молодь.

Якщо українці досі не мали великої злочинности, то це просто тому, що вони дуже молода іміґрація й ще не мали дозрілої молоді. Як появилася ця молодь, почала зростати злочинність.

НА ТЕ ЛИХО, ЩОБИ З НИМ БИТИСЯ.

Як молоді іміґранти, що вперше стрічаються з таким явищем, українці цього явища ще не розуміють і не знають про нього нічого більше сказати, як хіба те, що воно приносить їм нечесть.

Зате старші іміґрантські ґрупи з цим явищем уже обізнані здавна і його вже досить добре розслідили. Наприклад, поляки, як старша іміґрація, знають його вже яких тритцять літ, мають про цю справу широчезну наукову працю професора Вилйема Айзека Томаса й професора Флоріяна Знанецкого. Існують подібні праці й про злочинність серед інших старших іміґрантських ґруп. У них не говориться про сором народові, а розглядається засоби боротьби з нею, а це через пізнання причин зросту злочинства та шукання способів на усунення цих причин.

„ОБНІМІТЕЖ, БРАТИ МОЇ, НАЙМЕНШОГО БРАТА!"

З жалем мусимо ствердити, що акція допомоги Лемківщині, тій найбільш занедбаній донедавна частині української землі, не увінчується таким успіхом, як повиннаб.

В попередніх статтях вказували ми на ріжні причини, які обумовляють успіх цеї акції. Нині хочемо звернути увагу ще на один бік справи.

Кожний, хто слідить за збірковою акцією в користь Лемківщини, завважить, що Фонд Оборони Лемківщини твориться головно з дрібних збірок між громадянами. Зате українські товариства, які найбільше могли би помогти в цій справі, виказують абсолютно замале зрозуміння ваги цеї акції.

Ось перед нами спис усіж жертв, які вплинули на оборону Лемківщини. Товариства, які зложили свої жертви на цю ціль, можна почислити на пальцях. А де решта? Де загал?

Ці самі товариства, які жертвують щиро на всякі українські цілі, коли йде про Лемківщину, тільки вряди-годи пригадують собі, що існує така частина нашого краю та що і їй треба помогти.

Чому так, — тяжко зрозуміти. Чиж би справа рятування твердої загибаючої лемківської душі від національної загибелі не була справою всенаціональною українською?! Чи вона може справді є тільки льокальною справою лемків? Думаємо, що ні! Думаємо, що цею справою повинні заінтересуватись і українські товариства та виконати бодай частину свойого національного обовязку.

Представмо собі, що з численних запомогових, гуманітарних, церковних, політичних і культурних товариств, яких начисляють в Америці кілька тисяч, тільки двісті товариств відчулиб ваґу та значіння акції помочі загибаючій Лемківщині. Уявім собі, що вони зрозуміли, що „два рази дає той, хто зараз дає", і взяли цю справу під увагу на своїх найближчих місячних зборах та зложили тільки дрібні лепти на цю благородну ціль, то вже маємо дуже велику суму.

Обїжджаючи українські кольонії в Америці, часто доводиться мені стрічатися з закидами та жалями зо сторони лемків, що вони були забуті, що їх трактовано по мачошиному. Часто кажуть: „Ми тому не хочемо бути українцями, що українці не дбають про нас. Коли по світовій війні усталювали границі української держави, то нас не вчислили до неї. Коли українці в Америці рятували своїми жертвами старий край, то тільки східню Галичину, а за Лемківщину забували. А чейже ті з нас, що почувались українцями, працювали щиро на народній ниві, будували запомогові орґанізації, парохії, школи, клали підвалини під тверде іміґрантське життя, складали свої жертви на українські цілі тут і в старому краю".

Гіркий закид, але правдивий. Очевидно, на оправдання можна сказати, що лемки також забули самі за себе, бо навіть ніколи не просили помочі. „Як жеж ми знали, що їм треба помочі, — можна сказати — як вони нічого не казали".

Лемко довго боровся мовчки зо своїми злиднями. Його горда натура не позволяла йому довший час простягнути руки по поміч. Простягнув її аж тоді, коли вже було очевидне, що він не всилі встоятися сам перед ворожою навалою. Простягнув її в тій твердій вірі, що вона не буде відкинена.

Чи справді ні? Чи може й далі будуть вони мати право сказати: забули нас; ми просили своїх, а свої відмовили нам?!

Відповідь на це мусить дати українське громадянство, товариства, ввесь український загал. Відповідь ця мусить бути негайна, щоб не було запізно. Відповідь ця мусить бути позитивна, щоб не сказали нам, що ми були соборниками, але тільки на словах, яким бракувало діл.

Обнімім жеж нашого „найменшого брата", подаймо йому помічну руку, щоб цей брат почув себе справді членом всеукраїнського орґанізму, щоб не прокляв нас колись, що ми лишили його як сироту під чужим тином!

Михайло Дудра,
відпоручник т-ва „Просвіта".

ОСЕРЕДОК БОРОТЬБИ.

Джерзіситський посадник Френк Гейґ, довкола котрого тепер ведеться завзята боротьба за конституційні вольності.

З ЖИТТЯ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.С.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Справа Союзового Комітету.

Дня 6. травня відбулися перші збори в У. Н. Домі, 4655 Мартин стр., урядників і делеґатів відділів У. Н. Союзу у Дітройті і околиці — в справі заснування спільного Комітету У. Н. Союзу на Дітройт.

Відділи У. Н. Союзу були заступлені такими відпоручниками: 20 — Костюк і Білик; 75 — Михайлюк і Тарас; 94 — Патра, Туркевич і Заблоцький; 141 — Бутковський; 146 — Поторока, 175 — Братусь і Бартош, 183 — Михайлюк і Іванчук; 292 — Кізел і Форись. Не було репрезентації від відділу ч. 203.

Збори переводив п. Володимир Дідик, головний радний У. Н. Союзу. Секретарював п. І. Заблоцький, секр. від. 94. Реферував справу д-р А. Т. Кібзей, головний контрольор У. Н. Союзу.

Обговорено ось такі намічені справи: орґанізування нових членів; справа орґанізатора п. Д. Т. Білецького; справа участи у Світовій Виставі в Ню Йорку; справа У. Н. Дому в Дітройті та справа Спільного Комітету Відділів У. Н. Союзу на Дітройт і околицю. Цей комітет мав би занятися всіми вище згаданими справами, як теж уладити Союзовий День.

Рішено заснувати Спільний Комітет і вибрати уряд з людей, які малиб бути затверджені поодинокими відділами. І тому всі урядники і делеґати згаданих вище відділів У. Н. Союзу мають здати звіти з тих нарад у своїх відділах і там мають дістати відповідне одобрення та мандат входити до такого комітету.

Рішено також, що наступн збори урядників чи делеґатів відділів У. Н. Союзу у Дітройті і околиці — відбудуться в суботу, дня 28. травня, в Укр. Нар. Домі, 4655 Мартин стр., в год. 8:30 вечором.

На зборах тих будуть остаточно вирішені вище згадані справи та буде вибраний постійний Союзовий Комітет. Просимо памятати дату зборів: субота, 28. травня.

Д-р А. Т. Кібзей.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Нижче підписаний касієр комітету протестаційного походу, що відбувся в Ню Йорку в 1930 році з причини польської „пацифікації" в Галичині, дістав тепер знов $153.48 із заморожених комітетових грошей. Ту суму вислано через Обєднання на визвольну боротьбу. Таке було рішення згаданого комітету і громадянства.

Притім треба зазначити, що загальна сума, яку вложено тоді до Юнайтед Стейтс Банку, виносила $1,023.38. Внаслідок депресії та сума була заморожена. Але передтим, як наступило замороження, підписаний касієр узяв у тому банку позичку $510. Цю позичку взято на конто вложених грошей і переслано її до краю на визвольну боротьбу. Тепер нараховано відсотків від тої позички $22.12. Також внаслідок ступневого „розмороження" банк виплатив наперед перший чек на суму $30.72, яку теж вислано до краю. А тепер виплатив другий чек на суму $153.48, що теж переслано через Обєднання на призначену ціль. Загально виплачено з банку $716.32. Лишається заморожених $307.06. Коли й решту виплатить банк, то про це повідомиться українську суспільність.

А. Т. Дубас, касієр.

Проговорився.

Гість: „Черепашна юшка була знаменита! Свого часу я теж мав у хаті дві черепахи..."

Власник гостинниці: „Дивіть, дивіть!... Невже такі звірята справді існують?"

Відразу до річи.

— Панно Марусю, представляю вам пана професора Кертицького.

— Приємно мені, пане професоре. Прошу сказати щось розсіяне...

Проворний.

— Мій вуйко збагатився на людських помилках.

— В який спосіб?

— Мав фабрику радирок.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У понеділок, 23. травня 1938, помер у Йонкерс, Н. Й., член Товариства Подільська Січ, від. 8. У. Н. Союзу,

ІЗИДОР КАБЛАК.

Походив зо села Перебош, повіт Калуш, у Галичині. До У. Н. Союзу приступив в 1916. році. Мав при смерті 70 літ. Полишив одного сина, Михайла, в Америці, та жінку і інші діти в краю.

Похорон відбудеться в четвер, 26. травня, в 9. год. рано, з похоронного заведення І. Дучинського, 39 Вашингтон улиця, до церкви св. Михаїла, 29 Честнот ул. в Йонкерс, Н. Й.

Земля Йому пером!

В. Мандзій, секр.

СОКІЛЬСЬКА КОРОЛЕВА.

Чеські Соколи вибрали цю дівчину, котрій на ймення Міліца Ярускова, як найкращу й фізично найдосконалішу дівчину. Вона має бути „королевою" на сокільським конгресі в Празі цього року.

Ошукався.

Гість у ресторані зриваеться від столика і кричить:

— Кельнер! Рахунок! Скільки належиться?

— Служу! Вісім злотих!

Гість кидає на стіл двацятьзолотівку і кричить:

— Решти не треба! — Потім хапає пальто і вибігає на вулицю.

На вулиці затримується, оглядає пальто на всі сторони і говорить лютий:

— Ох, помилився! Таки моє!

З НОВИХ КНИЖОК І ЖУРНАЛІВ.

„ЗА ДЕРЖАВНІСТЬ"

орган Українського Воєнно-Історичного Товариства, головний редактор полковник М. Садовський.

Уже вийшов 7-мий збірник і містить твори таких авторів: ген. А. Пузицького, підполк. Т. Омельченка, полк. О. Вишнівського, д-ра М. Антоновича, ген. О. Удовиченка, Ю. Науменка, д-ра ген. М. Галина, інж. п. полк. А. Марущенко-Богданівського, П. Сулятицького, гр. М. Тишкевича й Петра Зленка.

256 стор. друку великого формату на добрім папері та 42 стор. ілюстрацій (78 шт.) на крейдовому папері.

Ціна враз з пересилкою 8 зл.; для членів Товариства і сталих абонентів 6,50 зл.

Збірники 3, 4 і 5 по 6 зл.; 6-тий 7 зл. Збірники 1 і 2, за повним вичерпанням, мають бути перевидані: 2-гий другим і 1-ший третім накладом; збірник 8-мий вийде 1. червня 1938 р.

Збірники „За Державність" — це славна історія наша, писана кровю українського війська.

Адреса Товариства й Редакції: Warszawa 22, ul. Opaczewska 54 m. 15, płk. M. Sadowskyj.

Папуга-зрадниця.

— Чому ти зірвав свої заручини з Оленкою?

— Бо її папуга завжди верещить, коли я збираюся відходити: „Залишися ще трохи, Миколо!"

— А щож у тім злого? Адже всі знали про ваші заручини.

— Так, але я називаюсь Омелян.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

КОРОЛЕВА ПО АМЕРИКАНСЬКИ.

Нагорі зліва Джейн Сотон, „королева краси" у колегії Скидмора, у Саратоґа, Ню Йорк; направо Марджорі Винстон, „королева" університету Дюка в Ровнок, Вірджінія; внизу Селі МекКоло, „королева" Галвестону.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(1)

Дик і Док, Тарзанові близнюки, збудилися рівночасно. На їх обличчях була щаслива усмішка. Тай не диво: отсе після довгої подорожі з Анґлії вони опинилися в самій середині нетрів; крім того вони були гостями самого Тарзана. Скільки хлопців на кулі земській хотіли би бути в їх шкірі! Але з тих численних тисяч, а може й мілїонів, їм двом припало те щастя.

Перед ними розляглася дика природа, незіпсута цивілізацією людей. Скільки тайн крили в собі ці понурі нетри! — думали собі хлопці. Разом з могутнім Тарзаном вони будуть проникати ці нетри! Хіба не гарно? Зірвавшись на ноги, Дик промовив до Дока: „Ану, ходімо трохи перед сніданком на прохід". Взявши з собою луки, хлопці вибігли надвір.

„А що це?" — запитав Док, натрапивши на величезне дерево, обросле внизу густими кущами. „Це ніщо, це лиш дерево", відповів Дик і додав: „Не бійся, оселя Тарзана така безпечна як лондонський Гайд Парк". І справді, кругом було тихо і найменший шелест не зраджував, щоб звідкинебудь грозила небезпека. Хлопці найбезпечніше пустилися далі.

Дик жартівливо завважив: „Уважай, бо ми готові натрапити на льва". А, хто боїться льва?" — відповів теж жартівливо Док. Хлопці ні на хвилю не припускали, щоб тут у сусідстві міг звідкись появитися лев. Але в хвилі, як вони осьтак безжурно говорили, недалечко, зараз за корчем, заревів з цілої сили лев. Вони відразу пізнали той рев, бо чули його нераз у звіринному городі.